SKRYTÉ DETERMINANTY KOMUNIKACE VE SKUPINOVÉ REFLEXI PRAXE U STUDENTŮ UČITELSTVÍ

Jan Nehyba, Petr Svojanovský, Jakub Cigán

Klíčová slova: skupinová reflexe, reflektivní praxe, studenti učitelství, nelingvistické sociální signály, emoce

Cílem studie je prozkoumat, jak vypadá skupinová reflexe studentů učitelství z pohledu komunikace, konkrétně na základě takzvaných nelingvistických rysů komunikace a fyziologie jednotlivých účastníků.

Reflexi praxe považujeme za klíčovou součást učitelského vzdělávání (srov. Korthagen a Vasalos, 2005). V tomto příspěvku se zabýváme reflexí praxe v malé skupině studentů. Skupinová reflexe je jedním ze způsobů, kterým lze účinně podporovat učení ze zkušenosti. (Bolinger & Stanton, 2014). Podobu skupinové reflexe budeme zkoumat z perspektivy tzv. nelingvistických sociálních signálů, jakými jsou například tón hlasu, rychlost hlasu, atd. Nelingvistické sociální signály můžeme považovat za skryté determinanty komunikace, protože výrazně nevědomě ovlivňují průběh a výsledek sociální interakce (Pentland & Heibeck, 2008) a dá se z nich například predikovat produktivita skupiny (Olguín & Pentland, 2010). „Díky pozornosti k vzorcům toho, jak se signály projevují uvnitř sociální sítě, z nich můžeme vytěžit tacitní znalosti, které jdou napříč všemi členy skupiny." (Pentland & Heibeck, 2008, s. xii)

Jedná se o terénní experiment, který zkoumá podobu komunikace při skupinové reflexi, a to pomocí: 1) sociometrických přístrojů, které měří nelingvistické signály a 2) přístrojů SenseWear, které měří kožní galvanický odpor, který je ukazatel emočního zapojení studentů při skupinové reflexi. Ke zpracování dat používáme standardní statistické procedury pro zpracování fyziologických dat.

Výsledkem bude popis podoby skupinové reflexe z pohledu nelingvistických sociálních signálů komunikace, představíme vlastnosti této komunikace, jako jsou: dominance promluvy jednotlivých účastníků, celkové množství času promluvy aktérů, vzájemné ovlivnění rychlosti jednotlivých mluvčích a podobně. Dále budeme prezentovat, jak se tyto signály vztahují k ostatním

naměřeným datům v semináři, tedy k emočnímu zapojení studentů a vyučujících v průběhu skupinové reflexe.

Bibliografie

Bolinger,Stanton (2014). The Gap Between Perceived and Actual Learning From Group Reflection. *Small Group Research*, 45(5), 539–567.

Barrows, H. S. (1996). Problem-based learning in medicine and beyond: A brief overview. In L. Olguín, D. & Pentland, A. (2010). *Assessing Group Performance from Collective Behavior. Submitted to: CSCW 2010 Workshop on Collective Intelligence in Organizations*. Savannah, GA.

Pentland, A. & Heibeck, T. (2008). *Honest Signals: How They Shape Our World.* Cambridge, Mass.: MIT Press.

Korthagen, F. A. M. & Vasalos, A. (2005). Levels in Reflection: Core reflection as a means to enhance professional growth. *Teachers and Teaching: theory and practice,* 11(1), 47–71.